

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

دانشگاه علامه طباطبائی
دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته آموزش و پرورش پیش دبستانی

عنوان:

**بررسی اثربخشی آموزش خواندن قرآن در دوره پیش‌دبستانی
بر پیشرفت سواد خواندن دانشآموزان پایه چهارم دبستان شهر یزد**

راهنما:

خانم دکتر فرخنده مفیدی

مشاور:

خانم دکتر ابراهیمی قوام

داور:

آقای دکتر آموزگار

پژوهشگر:

شهلا حسینی کسنويه

تقدیم به :

پدر و مادر عزیزم که همیشه همراه و پشتیبان من هستند.

باسپاس از :

سرکار خانم دکتر مفیدی که در مقام استاد راهنمای با دقت و حوصله
فراوان تمامی مراحل این پژوهش را زیر نظر داشتند و با
راهنمایی های بسیار مفید کمال لطف خود را مبذول داشتند.

سرکار خانم دکتر ابراهیمی قوام که با توصیه های مفید و تجربیات
گران بهای خود اینجانب را یاری فرمودند.

جناب آقای دکتر آموزگار که با دقت نظر به داوری این مجموعه
همت گماشتند.

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی اثربخشی آموزش خواندن قرآن در دوره پیشدبستانی بر پیشرفت سواد خواندن دانشآموزان بر روی دانشآموزان پایه چهارم دبستان شهر یزد، که در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ مشغول تحصیل بودند انجام شد. با استفاده از روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای ۲۰۰ دانشآموز پایه چهارم طی دو مرحله به صورت تصادفی انتخاب شد. برای سنجش پیشرفت سواد خواندن از متون استاندارد طرح پرلز و پرسشنامه‌های چهارگانه دانشآموز، معلم، مدرسه و اولیای دانشآموز استفاده شد. در پژوهش برای تحلیل داده‌ها از آزمون α مستقل، همبستگی پرسون، واریانس یک راهه و آزمون تعقیبی استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش نشان داد که:

رابطه بین متغیر میزان آمادگی خواندن و مولفه‌های پیشرفت سواد خواندن معنادار و مثبت است. پیشرفت خواندن دانشآموzanی که در دوره‌ی پیشدبستانی آموزش خواندن قرآن را گذرانده‌اند بیشتر از دانشآموzanی است که این آموزش را نگذرانده‌اند. در دستیابی به اهداف ادبی و اطلاعات صریح و روش، دانشآموzanی که در دوره‌ی پیشدبستانی آموزش خواندن قرآن را گذرانده‌اند عملکرد بهتری نسبت به دانشآموzanی که این آموزش را نگذرانده بودند داشتند. اما تفاوت در دستیابی به اهداف اطلاعاتی بین دو گروه معنادار نیست. همچنین با توجه به داده‌ها مشخص شد دانشآموzanی که دوره‌ی پیشدبستان را در مدرسه گذرانده بودند پیشرفت سواد خواندن مطلوب‌تری نسبت به آنها بیی داشتند که این دوره را در مهد کودک یا مهد قرآن گذرانده بودند و اکثر دانشآموzan شهر یزد هنگام ورود به کلاس اول حروف الفبا را می‌شناستند و همچنین اکثر آنها می‌توانند بعضی از کلمات را بخوانند.

فهرست

صفحه	عنوان
۱	فصل اول : کلیات
۲	مقدمه
۳	بیان مسئله
۷	اهمیت ضرورت تحقیق
۹	هدف های تحقیق
۹	فرضیه های تحقیق
۱۰	متغیر ها
۱۰	تعریف اصطلاحات
۱۰	الف) تعاریف نظری
۱۱	ب) تعاریف عملیاتی
۱۲	فصل دوم ادبیات پژوهش
۱۳	الف) مبانی نظری
۱۳	تعریف و توصیف مفهوم خواندن
۱۶	پیشینه نظریه های خواندن

۲۲	مراحل یادگیری خواندن
۲۳	آمادگی خواندن
۲۵	عوامل موثر در کسب آمادگی خواندن
۲۹	فرآیند خواندن
۳۰	رابطه خواندن با زبان
۳۲	آغاز برنامه خواندن
۳۸	خواندن زود رس و آمادگی خواندن
۳۹	خواندن برای یادگیری و برای لذت بردن
۴۱	دیدگاه متفاوت در مورد سن شروع آموزش یادگیری خواندن
۴۳	رویکرد های برنامه زبان آموزی
۴۷	پیشرفت سواد خواندن
۴۹	آموزش قرآن به کودکان
۵۰	رویکرد برنامه آموزش قرآن
۵۱	روش ارائه برنامه انس با قرآن کریم
۵۲	رویکرد های برنامه آموزش خواندن قرآن در دوره پیش دبستانی
۵۵	ب) مبانی عملیاتی
۵۵	پیشینه تحقیقات پیشرفت سواد خواندن در ایران و جهان

۵۷	پیشینه تحقیق شروع آموزش خواندن به کودکان
۵۸	پیشینه تحقیقات خواندن قرآن در ایران
۵۹	فصل سوم روش شناسی
۶۰	روش تحقیق
۶۰	تعریف و تبیین جامعه
۶۰	روش نمونه گیری و حجم نمونه
۶۱	ابزار های اندازه گیری
۶۶	پایه‌ی آزمون ها
۶۶	روش اجرا
۶۷	روش های آماری
۶۸	فصل چهارم تجزیه و تحلیل داده ها
۶۹	الف) آمار توصیفی
۸۰	آمار استنباطی
۸۰	فرضیه اول
۸۱	فرضیه دوم

۸۲	فرضیه سوم
۸۳	فرضیه چهارم
۸۴	فرضیه پنجم
۸۵	سایر یافته های تحقیق
۸۸	فصل پنجم: بحث نتیجه گیری
۹۳	محدودیت های پژوهش
۹۳	پیشنهاد ها
۹۳	الف) پیشنهاد کاربردی
۹۴	ب) پیشنهاد های پژوهشی
۹۵	پیوست ها
۹۶	دفترچه خواندن پرلز
۱۰۷	دفترچه آزمون خواندن پراز
۱۲۳	پرسشنامه زمینه یابیادگیری خواندن (والدین)
۱۳۲	پرسشنامه دانش آموز
۱۵۶	پرسشنامه معلم

۱۷۴	پرسشنامه مدرسه
۱۸۸	مجوز اجرای پژوهش
۱۹۰	منابع و مأخذ
۱۹۱	الف) منابع فارسی
۱۹۳	ب) منابع انگلیسی

فهرست جداول:

جدول شماره ۱: نمره پیشرفت سواد خواندن با توجه به متغیر آموزش خواندن قرآن در دوره پیش دبستانی	۶۹
جدول شماره ۲: توزیع فراوانی نمره پیشرفت سواد خواندن در اهداف ادبی	۷۱
جدول شماره ۳: فراوانی نمره پیشرفت سواد خواندن در اهداف اطلاعاتی.....	۷۳
جدول شماره ۴: توزیع فراوانی نمره پیشرفت سواد خواندن در اطلاعات صریح و روشن.....	۷۵
جدول شماره ۵: توزیع فراوانی و فراوانی درصدی نمره آمادگی خواندن هنگام ورود به کلاس اول دانش آموزان.....	۷۷
جدول شماره ۶: توزیع فراوانی دانش آموزان بر حسب متغیر آموزش خواندن قرآن در دوره پیش دبستانی.....	۷۹
جدول شماره ۷: اختلاف میانگین پیشرفت خواندن با توجه به متغیر آموزش خواندن قرآن در دوره پیش دبستانی.	۸۰
جدول شماره ۸: تفاوت میانگین در دستیابی به اهداف ادبی.....	۸۱
جدول شماره ۹: تفاوت نمرات و دستیابی به اهداف اطلاعاتی	۸۲
جدول شماره ۱۰ : تفاوت میانگین نمرات دستیابی به اطلاعات صریح و روشن متون خواندن.....	۸۳
جدول شماره ۱۱: همبستگی متغیر آمادگی با متغیرهای پیشرفت سواد خواندن هنگام ورود به کلاس اول.....	۸۴
جدول شماره ۱۲: میزان توانایی خواندن دانش آموزان هنگام ورود به کلاس اول از دیدگاه معلمان.....	۸۵
جدول شماره ۱۳: آزمون تحلیل واریانس یک راه مقایسه تفاوت پیشرفت خواندن.....	۸۶
جدول شماره ۱۴: آزمون تعقیبی جهت بررسی تفاوت پیشرفت خواندن.....	۸۷

فهرست نمودارها:

نمودار شماره ۱: نمره پیشرفت سواد خواندن با توجه به متغیر آموزش خواندن قرآن در دوره پیش دبستانی	۷۰
نمودار شماره ۲: مقایسه نمره پیشرفت سواد خواندن در اهداف ادبی	۷۲
نمودار شماره ۳: نمره پیشرفت سواد خواندن در اهداف اطلاعاتی	۷۴
نمودار شماره ۴: نمره پیشرفت سواد خواندن در اطلاعات صریح و روشن	۷۶
نمودار شماره ۵: مقایسه نمره آمادگی خواندن هنگام ورود به کلاس اول	۷۸

فصل اول

کلیات

مقدمه

قرآن کریم منشور زندگی و راه سعادت انسان است، دوره پیش‌دبستانی از حساس‌ترین مراحل تربیت و زمینه‌ساز شکوفایی فطرت الهی است. توصیه ائمه معصومین(ع) که راهنمایان اصلی تعلیم و تربیت هستند، مؤید این موضوع است. امام علی(ع) به فرزند خود امام حسن(ع) می‌فرماید: «ای فرزندم... و تربیت تو را با آموزش کتاب خدای عزوجل آغاز کردم.» مهم‌ترین هدف آموزش و پرورش در نظام جمهوری اسلامی تربیت انسان‌های وارسته و مسئولیت‌پذیر می‌باشد که در طول زندگی با کسب معرفت و عمل به احکام قرآن جهان را به نور علم و ایمان زینت بخشد و در روابط اجتماعی با عزت نفس، نقشی سازنده ایفا نماید. دوره پیش‌دبستانی مؤثر‌ترین گام در راه تربیت این گونه انسان‌هاست. مطالعات روان‌شناسی کودک می‌بین این امر است که سال‌های بین سه تا شش سالگی مرحلهٔ شکل‌گیری شخصیت، تربیت حواس و تربیت تخیل است. مطالعات پرورش کاران جهان نظیر کمینوس، روسو، پستالوزی، فروبیل، ماریامونته سوری، ژان ژاک روسو، نیز مؤید اهمیت دوران کودکی از نظر رشد گویایی، جسمی و حرکتی، عاطفی - اجتماعی، رشد شناختی و اخلاقی و سرانجام خلاقیت است. (صافی، ۱۳۸۲)

یکی از شرایط اصلی توفیق در جامعه امروزی برخورداری از توانایی خواندن است، لیکن بعضی از دانش‌آموزان در کسب این مهارت، موفقیت چندانی کسب نمی‌کنند. مهارت در خواندن یکی از مهم‌ترین نیازهای یادگیری دانش‌آموزان در زندگی روزمره است. توانایی درک مطلب تفسیر و استنتاج از متون درسی وغیردرسی، دانش‌آموزان را با افکار و اطلاعات جدیدی آشنا می‌کند تا راه اندیشیدن و بهتر زیستن را بیاموزند به عبارت دیگر سوادخواندن به معنای جامع آن وسیله‌ای است که می‌توان از طریق آن به ذخایر بی‌انتها تجربه بشری دست یافت. (کریمی، ۱۳۸۷ ب)

بیان مسئله

مطالعه بین‌المللی پیشرفت سواد خواندن^۱ (PIRLS) یک مطالعه تطبیقی در زمینه «سواد خواندن» کودکان

است که به وسیله انجمن بین‌المللی ارزیابی پیشرفت تحصیلی^۲ (IEA^۲) انجام گرفته است. سی و پنج

کشور شرکت‌کننده، میزان سواد خواندن را در دانش‌آموزان دو پایه‌ی بالاتر که بیشترین تعداد ۹ ساله‌ها را

در میان خود دارند مورد ارزیابی قرار دارند. این سن در اکثر کشورها پایه چهارم است (در ایران نیز پایه

چهارم مورد ارزیابی قرار گرفت) (سنگری و علیزاده، ۱۳۸۷). این مطالعه با هدف سنجش پیشرفت سواد

خواندن دانش‌آموزان و جمع‌آوری اطلاعاتی در مورد تجارب یادگیری خواندن آن‌ها در خانه و مدرسه

طرح‌ریزی شده است. نخستین ارزیابی پرلز در سال ۲۰۰۱ به اجرا درآمد و طبق برنامه‌ریزی، ارزیابی‌های

بعدی به فاصله هر پنج سال یکبار اجرا می‌شود (۲۰۰۱، ۲۰۰۶، ۲۰۱۱ و ...). نتایج پیشرفت سواد خواندن

۱۵۰۰۰۰ دانش‌آموز از ۳۵ کشور جهان در مطالعه پرلز ۲۰۰۱ مورد مقایسه قرار گرفته است کشور سوئد

در میان ۳۵ کشور رتبه اول و ۲۳ کشور در بالای میانگین بین‌المللی با تفاوت معنی‌دار قرار گرفتند و ۱۰

کشور نیز با تفاوت معنی‌داری در پایین میانگین و دو کشور اسلونی و نروژ در حد نقطه میانگین قرار

گرفتند کشورهایی که در زیر میانگین قرار گرفته‌اند به ترتیب عبارتند از: نروژ، قبرس، مولدابی، ترکیه،

مقدونیه، کلمبیا، آرژانتین، ایران، کویت، مراکش و بلیز. (کاکو جویباری، ۱۳۸۳). با توجه به اینکه ایران

از ۳۵ کشور شرکت‌کننده در پرلز ۲۰۰۱ در رتبه ۳۲ و زیرمیانگین قرار دارد پژوهش حاضر در پی بررسی

اثر بخشی آموزش خواندن قرآن در دوره پیش‌دبستانی بر پیشرفت سواد خواندن دانش‌آموزان پایه چهارم

دبستان می‌باشد.

¹. Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS)

². International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA)

در مطالعات پرلز، فعالیت‌های پیش‌دبستانی به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که دانش‌آموز قبل از ورود به

مدرسه یاد می‌گیرد و آن را انجام می‌دهد. این فعالیت‌ها هم به صورت رسمی و هم به صورت غیررسمی

به وی آموزش داده می‌شود. (مولیس و همکاران، ۲۰۰۳)

در کشور ما، دوره پیش‌دبستانی به دوره دو ساله‌ای اطلاق می‌شود که کودکان گروه سنی ۴ تا ۶ سال را

تحت پوشش برنامه‌های تربیتی قرار می‌دهد اما در صورت عدم تامین امکانات مورد نیاز اجرای دوره

مذکور به صورت یک‌ساله بلامانع است (اساسنامه شورای عالی آموزش و پرورش، ۱۳۸۷). یکی از اهداف

برنامه و فعالیت‌های دوره پیش‌دبستانی وزارت آموزش و پرورش، آموزش قرآن می‌باشد (تهرانی، ۱۳۸۸).

آموزش قرآن در دوره پیش‌دبستانی عبارتست از انجام هر فعالیتی که منجر به توسعه‌ی فهم کودک از

قرآن شود و زمینه‌ی «علاقه و انس با قرآن» را که هدف اصلی می‌باشد، در وی فراهم آورد. این اقدام

می‌تواند یک یا چند فعالیت و مهارت آموزش قرآن را در بر داشته باشد. مانند: گوش دادن قرآن،

روخوانی، حفظ، زیبایخوانی، فهم و درک معنای آیات، آشنایی با نکات آموزنده و جذاب قرآن و

داستان‌های قرآن. (راهنمای برنامه انس با قرآن کریم ۱۳۸۸)

در همین راستا آموزش و پرورش شهرستان یزد دو جلد کتاب با نام «آموزش قران در دوره پیش‌دبستان»

را متناسب با سن کودکان ۵-۶ ساله تالیف کرده است و مریبان پیش‌دبستان با استفاده از این دو جلد

کتاب و روش‌های دیگر مانند قصه‌گویی، نمایش خلاق، بازی، شعر، نقاشی و... خواندن قران و آموزه‌های

قرآنی را به کودکان آموزش می‌دهند.

هدف برنامه آموزش قرآن «علاقه به قرآن و یادگیری آن» است که در قالب فعالیت‌های متنوع و جذاب

یاد دهی-یادگیری در دوره پیش‌دبستانی و در قلمروهای زیر محقق می‌شود.

۱. علاقه به شنیدن قرائت زیبا و جذاب آیات قرآن کریم(شنیدن صوت زیبای قرآن و علاقه به شرکت در

جمع‌خوانی سوره‌های کوتاه قرآن)

۲. علاقه به حفظ برخی آيات و سوره‌های کوتاه قرآن کریم(حفظ برخی از سوره‌هایی که دارای آیات ساده موزون و کوتاه است و حفظ برخی از عبارات و آیاتی که دارای ترکیب‌های ساده موزون و کوتاه است (حدود ۵ کلمه))

۳. آشنایی با برخی از آموزه‌های قرآنی(آشنایی با برخی از آموزه‌های اخلاقی و رفتاری از قرآن کریم مانند: «النظافت من الايمان» و آشنایی با برخی از صفات خدا در قالب آموزه‌های قرآنی)

۴. علاقه به شنیدن برخی از داستان‌های قرآن کریم(آشنایی با برخی از داستان‌های قرآن کریم)

۵. علاقه به یادگیری خواندن قرآن کریم(خواندن کلمات، عبارات، آیات ساده و کوتاه قرآن کریم).

(راهنمای برنامه انس با قرآن کریم ۱۳۸۸)

در این پژوهش تاکید مای بیشتر روی مورد آخر، خواندن قرآن کریم بود. به این علت که الفبای فارسی و

عربی بسیار شبیه به هم هستند و تنها تفاوت آنها در این است که الفبای فارسی چهار حرف (گ، چ، پ، ژ) بیشتر از الفبای عربی دارد و تقریباً تدریس آن مشابه تدریس فارسی است، یعنی آموزش اولیه خواندن قرآن (آموزش حروف الفبای عربی) مشابه آموزش اولیه خواندن فارسی (آموزش حروف الفبای فارسی) است. همچنین براساس کتابی که در شهر یزد به کودکان ۵-۶ ساله آموزش داده می‌شود ابتدا حروف الفبا به آنها آموزش داده می‌شود و سپس روحانی کلمات و عبارات قرآن از نیمه دوم سال تحصیلی آغاز می‌شود. نوآموزان با آموختن حروف و حرکات قرآنی (—) می‌توانند بعضی از کلمات و عبارات ساده

فارسی را بخوانند. این توانایی که برای آنها بسیار لذت‌بخش، شیرین و ذوق‌آور است، در آنها اعتماد به نفس ایجاد کرده و زمینه علاقه بیشتر آنها را در خواندن، یادگیری درس فارسی و قرآن فراهم می‌آورد. خواندن، دریافت عقاید، تجربیات، احساسات، هیجانات و مفاهیم است، فعالیتی است که به فرد اجازه می‌دهد تا دانش وسیعی را به دست آورد. این کیفیات کاربری خواندن را محور همه سطوح یادگیری

قرار می‌دهد. به طوری که خواندن محور فعالیت‌های تحصیلی و به صورت ابزار موفقیت در سایر

زمینه‌های درسی در می‌آید. (گلاور و همکاران، ترجمه خرازی ۱۳۸۳)

هرگاه خواندن را از لحاظ جهت و منظوری که خواننده تعقیب می‌کند در نظر بگیریم به سه نوع زیر

تقسیم می‌شود:

۱. خواندن به منظور پیشرفت در خواندن (زبان)

۲. خواندن برای کسب اطلاعات و توسعه معلومات (جنبه کاربردی خواندن)

۳. خواندن برای تفریح و سرگرمی. (هنر). (کولایی نژاد، ۱۳۸۲)

در این تحقیق منظور ما خواندن از نوع اول است. بدون توانایی خواندن احتمال بالقوه پیشرفت کودک در

همه برنامه‌های درسی کاهش می‌یابد، فراتر از مدرسه، خواندن برای موفقیت در محیط کاری نیز حیاتی

است (گلاور و همکاران، ترجمه خرازی ۱۳۸۳). به نظر نلسون (۱۹۸۴) و سیلیمن (۱۹۸۶) زبان

اساسی‌ترین رسانه‌ای است که از طریق آن اغلب یادگیری‌های اجتماعی و تحصیلی در مدرسه تحقق

می‌یابد (هالان و کافمن، ترجمه ماهر، ۱۳۷۱). بسیاری از نظریه‌پردازان یادگیری، در طی شصت سال

گذشته، به والدین و مربيان توصيه کرده‌اند که: «خواندن را به کودکان خود در سنین اولیه آموزش

ندهند». (مفیدی، ۱۳۷۲) اما امروزه، تحقیقات فراوانی در زمینه خواندن و نوشتمن و آمادگی‌های کودکان

در سنین پیش از دبستان انجام گرفته که یافته‌های آنها دانش و درک تازه و عمیق‌تری را در این باره

بدست می‌دهد (آمبرون ۱۹۸۷ به نقل از مفیدی). تفکر اندیشمندان و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت

امروزی از نظر کسب آمادگی‌های خواندن در کودکان در بسیاری موارد نقطه مقابل دیدگاه‌های قبلی

است یعنی آمادگی خواندن را وابسته به عوامل بسیاری می‌دانند که برای کودکان مختلف در زمان‌های

متفاوت به وقوع می‌پيوندد. دیدگاه‌های امروزی ما را در این جهت هدایت می‌کنند که کودکان حتی از

زمان تولد در مسیر آمادگی برای خواندن قرار می‌گیرند و این نوع آمادگی نتیجه ترکیبی از تجارت

رسشی و یادگیری تدارک دیده شده از طریق محیط پیرامون کودک می‌باشد. نتایج تحقیقات اخیر به

طور عمدۀ حاکی از این است که کودکان در سنین پیش از دبستان آمادگی کسب مهارت‌های اساسی

زیر را دارا می‌باشند:

• نامیدن حروف و صدای آنها

• درک ارتباط بین اصوات و حروف مربوط به آنها

• ترکیب کردن صدایها و درست کردن کلمات کوتاه

• تشخیص بسیاری از حروف اضافه و ضمایر و رابط مانند: از، بعضی، برای، این‌ها و آنها و مواردی از این

قبيل. (مفیدی، ۱۳۷۲)

از تحقیقات در زمینه خواندن کودکان، در می‌یابیم که بسیاری از کودکان تا قبل از پنج سالگی به وسیله

معلمان غیرحرفه‌ای و خارج از محیط مدرسه آموختند دیده و قادر به یادگیری خواندن بوده‌اند، به طوری

که حداقل به همان خوبی نوخوان‌ها و نوسوادان در مدرسه، از عهده این کار بر آمده‌اند. (مفیدی، ۱۳۷۲)

اهمیت و ضرورت پژوهش

امروزه ضرورت و اهمیت آموختش در دوران اولیه کودکی به حدی محسوس و شایان است که بازتاب

آن در کلیه بحث‌ها و پژوهش‌های علمی و برنامه‌های آموزشی مراکز پیش‌دبستان هویدا است. این گونه

پژوهش‌ها اهمیت آموختش در دوران کودکی را از دو جنبه، یکی حساسیت و سهولت اثربخشی کودکان

از محیط‌ها و دیگری دوام تاثیرات و عمق یادگیری‌های آنها در این دوران را نشان می‌دهد. یعنی

یادگیری‌های اولیه زمینه‌های مناسبی برای کسب تجربه بعدی کودکان فراهم می‌آورند و آنچه در سنین

اولیه و پیش‌دبستانی آموخته می‌شود هم پایداری و دوام بیشتری دارد و هم تخریب و از بین رفتن آن

مشکل‌تر است که در این باره چنین آمده است: «العلم في الصغر كالنقش في الحجر». غزالی نیز در این

باره می‌گوید: «هر کار که عظیم بود، تخم آن اندر کودکی افکنده باشند». گفته‌های حکیمانه فوق،

مصداقی این چنین دارند، که ما باید کودکان را به هنگام خردسالی تعلیم دهیم. زیرا تعلیم در خردسالی

مانند نقش بر سنگ راسخ و پایدار می‌ماند. (مفیدی، ۱۳۸۳)

آموزش و پرورش در دوره پیش‌دبستان در نظام‌های آموزشی بسیاری از کشورهای جهان جایگاه حساس

و ارزشمندی دارد. در بعضی از کشورها تقریباً همه کودکان قبل از ورود به دبستان در این مراکز تربیتی

پرورش می‌یابند. بعضی از کارشناسان تعلیم و تربیت تاکید دارند که آموزش‌های قبل از دبستان کودکان

را برای ورود به دبستان آماده می‌کند و در توسعه خزانه لغوی و ایجاد مفاهیم اساسی و قدرت بیان

کودکان بسیار مؤثر است. لذا بر ایجاد دوره‌های قبل از دبستان و توسعه کانون‌های آمادگی مدارس تأکید

می‌کنند به همین دلیل تعداد زیادی از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، آموزش پیش‌دبستانی را

جزئی از نظام آموزش و پرورش همگانی قلمداد کرده‌اند (وینتا کول، ترجمه مفیدی، ۱۳۸۰). مثلاً

کشورهای هلند در سال ۱۹۹۰ آموزش کودکان سینم ۴ سال به بعد را همگانی اعلام نمود. آلمان،

استرالیا، فرانسه، کره‌جنوبی، تایوان، کانادا، مالزی و آفریقای جنوبی نیز در تلاش هستند تا آموزش

کودکستانی را زیر پوشش آموزش همگانی درآورند. (آقازاده به نقل از صافی، ۱۳۸۲) پژوهش حاضر در

پی بررسی اثر بخشی آموزش خواندن قرآن در دوره پیش‌دبستانی بر پیشرفت سواد خواندن دانش‌آموزان

پایه چهارم دبستان می‌باشد. زیرا آموزش خواندن قرآن در دوره پیش‌دبستانی می‌تواند کودکان را برای

ورود به کلاس اول آماده کند. منظور از آمادگی، آمادگی جسمانی و روانی است. همچنین فعالیت‌ها به

ویژه قصه‌گویی و نمایش خلاق و راهبردهای آموزش خواندن قرآن در دوره پیش‌دبستانی می‌تواند به

آموزش خواندن فارسی در پایه‌های دیگر کمک کند و در ایجاد مفاهیم اساسی و قدرت بیان کودکان

موثر باشد. دستاوردهای این پژوهش می‌توانند تاکیدی بر اهمیت آموزش خواندن قرآن و به ویژه خواندن

فارسی در دوره پیش‌دبستانی و توانایی‌های کودکان برای یادگیری خواندن در این دوره را داشته باشد. با

توجه به موارد ذکر شده و همچنین با توجه به اهمیت پیشرفت سواد خواندن و جایگاه ایران در پرلز